Rok 1873. Kraków, sobota 15 listopada Nr. 263.

KRAJ

Dziennik KRAJ wychodzi codzień wieczorem z wyjątkiem niedziel i świąt. Numer pojedynczy w Krakowie i Lwowie kosztuje 5 centów.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwart.	mies.
w Krakowie	12 złr.	3 złr.	1 złr.
w Austrji z przesyłką	16 „	4 „	1 „ 40.
w Niemczech	12 tal.	3 tal.	1 tal.
w Francji	80 fr.	20 fr.	7 fr.
w Serbji, Włoszech, Rumunii i Szwajc.	48 fr.	12 fr.	4 fr.
w Turcji	64 „	16 „	6 „
w Belgii	56 „	14 „	5 „

Przedpłatę przyjmuje Administracja dz. Kraj, urzęda pocztowe austrjackie i zagraniczne, oraz niżéj wymienione ajencje. Redakcja, Administracja i Ekspedycja mieszczą się w Krakowie ul. Mikołajska l. 435. Listów niefrankowanych nie przyjmuje się. Reklamacje nieopieczętowane wolne od opłaty i uwzględnia się je tylko w terminie 8 dni. — Rękopisów nie zwraca się.

Cena ogłoszeń (inseratów). w pierwszem umieszczeniu wiersz . . 8 cnt. w każdem następnem umieszcz. wiersz 5 „ Stempel od każdorazowego umieszcz. 30 „ Ogłoszenia przyjmuje administracja i ajencje.

Ajencje przyjmujące przedpłatę. W Krakowie: M. Dworski. Skład papieru Ż. J. Wywiałkowskiego, handel Wierzuchowskiego. — **We Lwowie:** Księgarnia Gubrynowicza i Szmidta.
Ajencje przyjmujące ogłoszenia. W Krakowie: Marjan Dworski. — **We Lwowie:** Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego. -- **W Tarnowie:** Księgarnia Gazdy. — **W Wiedniu:** B. Wołowski Administrateur de la Gazette des Etrangers, Wien Kolovratring 9. — Hasenstein & Vogler, Neuer Markt Nr. 11. — Oppelik, Wolzeile Nr. 22. — Rudolf Mosse, Seilerstätte Nr. 2. — Filip Löb, biuro anonsów, Wolzeile Nr. 2.— **W Pradze:** Ferdinandsstrasse Nr. 38. — **W Berlinie, Monachjum, Zürichu i St. Gallen:** Rudolf Mosse München, Windermachergasse, 3. — **W Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei, Zürichu, St Gallen, Genewie i Sztutgardzie:** Hassenstein & Vogler. — **W Paryżu:** Księgarnia Władysława Mickiewicza „Librairie de Luxembourg rue de Tournon 16."

Przegląd polityczny.

Część mającej się zaciągnąć pożyczki 80miljonowéj ma być, jak głoszą dzienniki centralistyczne, obrócona na budowę kolei galicyjskich, mianowicie linij z Zagórza do Grybowa i z Tarnowa do Leluchowa. Jakkolwiek linije te są koniecznemi ze względów strategicznych dla rządu i dlatego budowa ich jest prawdopodobną; niemniéj jednak delegacja nasza powinnaby zapewnić się, że odpowiednia część pożyczki 80miljonowéj rzeczywiście obróconą zostanie na ten cel.

Mamy już przed sobą całą osnowę projektu adresu izby panów. Autorem tego projektu jest hr. Antoni Auersperg, znany jako poeta pod pseudonimem Anastazius Grün. Można sobie więc łatwo pomyśleć, że pod względem stylistycznym projekt ten nie zostawia nic do życzenia. Natomiast pod względem treści jest on prostą parafrazą, omawia iem od miennemi słowy mowy tronowéj — uważamy też za zbyteczne powtórzenie go tutaj w całości. Nigdzie tam nie znajdujemy najmniejszego śladu sprzeczności z treścią mowy tronowéj; same przytakiwania i potwierdzenia nawet w punkcie finansowym. Projekt tak samo jak mowa tronowa uważa klęskę finansową za ubolewania godną „reakcję", przeciw któréj trzeba użyć doniosłych środków pomocy; wspomina daléj projekt o l u c e w ustawodawstwie wyznaniowém — słowem jest on wiernem echem mowy tronowéj.

Pomimo że komisja piętnasta przyjęła wniosek Périera, aby równocześnie z głosowaniem nad przedłużeniem władzy głosować nad ustawami konstytucyjnemi, których uchwalenie ma nastąpić najdaléj do 15 stycznia — pomimo to Mac-Mahon oświadczył się gotowym przyjąć w audjencji członków téj komisji. Audjencja ta nastąpiła d. 12 b. m. Komisję prowadził hr. Rémusat, który oświadczył, iż komisja przybyła wyrazić marszałkowi uczucia swego poważania, które się objawiają w zamiarze przedłużenia jego rządów. Mac-Mahon podziękował za zaufanie, oświadczył, iż pod względem projektów i poprawek musi się zachować w milczeniu; rzekł, iż nie może w niczém zmieniać osnowy ostatniego mesażu swego, upraszał komisję o przyspieszenie prac podjętych, aby władzy wykonawczéj użyczyć potrzebnéj trwałości i potęgi; a co do reszty, odesłał komisję do ministrów. Następnie nadmienił Mac Mahon, iż podziela zdanie Rémusata co do konieczności uchwalenia ustaw konstytucyjnych po przedłużeniu władzy. Rozbiór tych ustaw jest rzeczą zgromadzenia narodowego, któremu on zawsze poddaje się, wyjąwszy, gdyby szło o jego ustąpienie, jeśliby miał mniemać, iż nie może być narzędziem wszechwładnych postanowień tego zgromadzenia. Gdy w końcu Rémusat ponownie żądał, aby Mac Mahon kategorycznie przyjął zobowiązanie pod względem ustaw konstytucyjnych, odpowiedział Mac-Mahon, iż nie może przypuścić, aby ustawy te nie miały być uchwalone, gdyż one jedne mogą jemu i jego rządowi użyczyć koniecznéj stałości i powagi. Komisja 15stu przyjęła wieczorem zmieniony wniosek Périera 8 głosami przeciw 7, według którego przedłużenie rządów Mac-Mahona ma być przyznaném na lat 5 po zebraniu się przyszłego zgromadzenia prawodawczego. — Członkowie prawicy obstają przy 10letniém przedłużeniu władzy.

Sprawy Tellusa.

O ogólném zebraniu akcjonarjuszów Tellusa z 7go bm. w Poznaniu otrzymujemy od jednego z tamtejszych obywateli następujące pismo:

Zebranie to nie utrzymało się na wysokości swego zadania, nie pojęło niebezpieczeństwa finansowego obecnéj chwili. Pan prezes rady nadzorczéj Tellusa zwołał zebranie, ale nie ułożył programu; uważać chciał zebranie jako pogadankę, a więc przepomniał, że na podobne zabawki nie godzi się zwoływać obywateli aż do Poznania.

Pan referent rady nadzorczéj referował o rzeczach bez doniosłości, np. o kompromisach z firmowymi, o których żaden paragraf banku nic nie mówi, i trzeba było o tém publiczność wtedy uwiadomić kiedy się to działo, a pewno byliby interesenci ten kompromis unieważnili. Dziś wszystko to nie na czasie.

Przed publicznością tylko trzech członków rady nadzorczéj zasiadło, innych nie było lub umieścili się wśród akcjonarjuszy. Prezes, wybrany przez zgromadzenie, dozwalał puszczać cugle wymowie, któréj brakowało często e s t e t y c z n é j formy. Krytykowano radę nadzorczą i przed czasem firmowych, gdyż bilans jeszcze nie wykończony, a więc danych nie ma dotąd.

Ale najsmutniejsze na nas wrażenie robili członkowie rady nadzorczéj; ci bowiem woleli cierpliwie słuch ć wyrzutów, jak uchwycić się myśli, którąby postawiła ich odrazu na czele komitetu niosącego pomoc częściowo z ich winy dzisiaj straty ponoszącym współbraciom!

Przyjąwszy pierwszy znany wniosek Malczewskiego, zagradzała tym sposobem wszelkim przykrym dysputom, nadawała kierunek piękny całéj sprawie i okręt z naszemi finansami dziś jakoby płynący wśród rozhukanego morza, prowadziłaby do przystani.

Czemu członkowie rady nadzorczéj nie wyrzekli odrazu: wnioskowi temu będziemy starali się zadosyć uczynić, według najlepszych sił naszych, prosimy do współpracownictwa wszystkich, którzy z pomocą nam dążą — ale zastrzegamy sobie wszelką odpowiedzialność za nieudanie się naszéj pracy.

I wszystkie wnioski inne mogliby byli wtedy przyjąć i nad niemi w ściślejszém kole, z przybraniem wnioskodawców, debatować — i wszelka była łatwość takowych pogodzenia, bo one tylko co do formy się różniły, a w rzeczy saméj wszystkie miały na celu jedynie ratunek współbraci, ratunek własnéj zagrożonéj ogólną powodzią finansową zagrody rodzinnéj.

Ciężka jest walka o stworzenie „sposobu ratunku" wśród obecnéj chwili, ale my ją sami sobie utrudniamy; a więc na bok swary, na bok wszystko i wszyscy, którzy się nie kupią koło wspólnego sztandaru tych, którzy występują naprzód i zbierają nas do dzieła! Kiedyś winnych zapozwiemy przed sąd publiczny, a dzisiaj łączmy się z członkami „rady tymczasowéj", która odwołuje się do narodu. Kończę z wieszczem naszym:

Biada téj ziemi, gdzie ciepło słoneczne
Nic rozgrzać, nic rozpłomienić nie zdoła!
Biada tym sercom, gdzie słowo serdeczne
Gorącego echa nie wywoła!

Korespondencje „Kraju".

Wiedeń 12 listopada.

ω. Po spełnieniu kilku formalności i wyborze prezydenta z dwoma pomocnikami, między którymi jest jeden Sławianin Vidulich (który był i przedtem wiceprezydentem), jako „verfassungstreu" przystąpili centraliści do dwóch drażliwych przedmiotów; z których jeden polityczny, a drugi finansowo-politycznéj natury uważany być może jako „mixtum compositum" centralistycznego systemu teraźniejszych ministrów.

Adresa parlamentarne jako odpowiedzi na przemowy monarchów są w każdem państwie konstytucyjnem objawem ludności legalnéj reprezentacji i mniéj więcéj wyrazem opinji publicznéj.

Adres rajchsratu wiedeńskiego ma s w o j ą s p e c j a l n o ś ć; uwydatnia on zwykle tendencje i życzenia jednéj partji politycznéj, które przez „medium" mechanizmu głosowania wychodzą na wierzch, i w formie legalnéj jako emanacje ludowéj większości przedstawiane bywają.

Dla tego też w naszéj Przedlitawji teorja głębokiego myśliciela Milla, że w porządnym ustroju państwa konstytucyjnego wypada starać się o odzwierciedlenie przekonań mniejszości, należy do mrzonek, a nawet niedorzecznych pomysłów. Tak samo i sprawy ekonomiczne względom politycznym bywają podporządkowane; i jeźli się i na tem polu w głąb rzeczy wejdzie, to niepodobna nie widzieć związku, aki istnieje między zmysłem surowym wyzyskiwania i „money making" plutokracji centralnego grodu, a systemem politycznym centralizacji, który na takiéj pseudo-ekonomicznéj podstawie się musi opierać.

Naturalną konsekwencją takiego ustroju państwa austrjackiego (z wyłączeniem Węgier i tak zwanych: par es adnexae) być musi i co do adresu jako odpowiedzi na mowę tronową i co do przyjęcia ciężaru 80miljonowéj pożyczki... uchwała rajchsratu w obu izbach, odpowiednia życzeniom partji centralistycznéj mającéj władzę rządzenia i większość głosów w parlamencie do przeprowadzenia decyzji w najważniejszych ogółu dotyczących kwestjach.

Już pierwszy krok postawiony na drodze ułożenia treści adresu pokazuje, że bezwzględność w ignorowaniu mniejszości będzie i w nowym składzie rajchsratu przyświecać działalności centralistów. Na 15 członków adresowéj komisji wybrano jednego p. Grocholskiego, który nie należy do ich partji. Wybór dra Giskry i posła Pawlikowa są charakterystyczne politycznie i finansowo.

Przy oznaczeniu zaś członków do żmudnéj i jak wiemy, najczęściéj jałowéj pracy wydziału petycyjnego miano wzgląd protekcyjny na c z t e r e c h P o l a k ó w i jednego Niemca, który jest u centralistów persona ingratissima dra Lienbachera, b. nadprokuratora w Wiedniu.

Hr. Hohenwarta pomijają wszędzie z umysłu i dla oznaczenia wagi, jaką przywięzują do téj osobistości politycy centraliści. To jednak, gdyby chciano uważać jako złe, może wyjść na dobre dla przeciwników systemu, jeźli rozum polityczny dostarczy interesowanym wskazówek dzisiejszéj sytuacji odpowiednich i w własnym interesie ich zsolidaryzuje około zasad wspólnych; wtedy choć „mniejszość" może mieć jak w innych parlamentach znaczenie, nie mówiąc już o szansach, jakie samowiedza ma zawsze w przyszłości, choć c h w i l o w o okoliczności były nieprzyjazne.

O dyskusjach nad adresem i o finansowem przedłożeniu rządu (Regierungs-Vorlage) trzeba będzie nieco obszerniéj pomówić. Tu tylko wypada zaznaczyć, że minister finansów troskliwie utrzymał m y ś l k i e r u j ą c ą mowy tronowéj, wyszłéj z redakcji jego kolegów, gdzie rządowi teraźniejszemu pewna zasługa a nie wina się windykuje za jego przezorność, którą okazał przy objęciu po hr. Hohenwarcie władzy rządowéj.

Mówi minister de Pretis, że rząd teraźniejszy ledwie objął władzę, zaraz poznał niebezpieczeństwo bezprzykładnych, bo nieograniczonych i ciągle zwiększających się operacji wiedeńskiéj giełdy i starał się temu zaradzić wszelkiemi środkami, przewidując katastrofę na polu ekonomicznem i przemysłowem.

Tymczasem wystarczy spis koncesji wydawanych na przedsiębiorstwa akcyjne różnorodnych gatunków, na setki liczone, i uwzględnienie rzeczywistych dat, kiedy i jakie? zostały wydawane koncesje bez żadnych zastrzeżeń i z pozwalaniem na wydawanie akcji niewpłaconych. Pokaże się dokumentalnie: jaka pozostała spuścizna? a jaki przybytek koncesji na finansowe przedsiębiorstwa zaznaczyć należy według statystycznych prawdziwych materjałów na rachunek teraźniejszéj władzy rządowéj.

Nic łatwiejszego, jak zrobić dokładny wyciąg z gazety urzędowéj wiedeńskiéj. Przed dwoma laty (1871) zaczęły się rządy teraźniejszego ministerjum. W maju b. r. nastąpił ten okropny „krach" na giełdzie. Przez $1\frac{1}{2}$ roku nowych papierów na akcje przybyło więcéj, niż przez lat 10. Rok 1872 będzie stanowić epokę historyczną w ustawodawstwie finansowem Przedlitawji, które miało na celu okazać światu, jak rozwój przemysłu w Austrji się uwydatnił, kiedy tak kolosalne kapitały na cele przemysłowe się znalazły.— Jaki sąd bezstronny wypadnie, łatwo zrozumieć. Dziś trzeba pokutować.

Wiedeń 13 listopada.

F. Kwestje finansowe i sprawa przesilenia giełdowego stanowią niewątpliwie sygnaturę bieżącéj kadencji rady państwa; akcja parlamentarna tak w pełnéj izbie, jakoteż w pojedyńczych komisjach i klubach koncentruje się koło téj jednéj najżywotniejszéj kwestji, która jak najprędszego czeka załatwienia. Wszystkie frakcje i stronnictwa izby deputowanych jednoczą się w wspólnym zamiarze jak najprędszego obmyślenia środków zaradczych w sprawie ostatniéj katastrofy finansowéj, celem wyswobodzenia rozwoju ekonomicznego z pod wpływu szwindlów giełdowych i utrwalenia zachwianych podstaw handlu, przemysłu i rękodzielnictwa. Dążność ta znalazła i na dzisiejszém posiedzeniu izby deputowanych wyraz w wniosku znanego deputowanego z Wyższéj Austrji radcy Lienbachera, jednego z głównych przywódców stronnictwa prawnopolitycznego, w wniosku popartym przez hr. Hohenwarta, Petrinę, Hormuzakiego, Greutera, hr. Harranta i 20stu innych jeszcze członków prawego centrum, a żądającym wysadzenia specjalnéj komisji, celem zbadania przyczyn ostatniéj katastrofy finansowéj i obmyślenia środków zaradczych. Z drugiéj atoli strony nasuwa wniosek ten zarazem dość prawdopodobne przypuszczenie, iż frakcja hr. Hohenwarta użyje ostatniego przesilenia giełdowego, jako skutecznéj broni w swéj walce z systemem centralistycznym i z polityką finansową gabinetu ks. Auersperga.

Dzisiejsze posiedzenie izby deputowanych zagajoném zostało przez przewodniczącego dr. Karola Rechbauera o godzinie 11 w południe. Po odczytaniu pisma ministra Ziemiałkowskiego, w którém tenże zawiadamia prezesa izby o przyjęciu mandatu do rady państwa z okręgu wyborczego wiejskiego Biała — Żywiec i uprasza zarazem o zarządzenie potrzebnych kroków, celem rozpisania ponownego wyboru jednego deputowanego z miasta Lwowa, tudzież przyłączonego powyżej żąda-

nia dr. Lienbachera, przyjęto jednomyślnie wniosek przewodniczącego klubu lewicy dr. Pergera, żądający wyboru wydziału gospodarczego z 36 członków, któryby zajął się zbadaniem wniesionego na ostatniém posiedzeniu przez ministra finansów projektu ustawy dotyczącéj urządzenia kas pożyczkowych.

W skład wydziału tego weszło 14tu członków klubu lewicy, po 8 członków klubu postępowego i klubu lewego środka, z delegatów polskich Dunajewski, Mendelsburg i Piotr Gross, ze stronnictwa prawno politycznego hr. Hohenwart i bar. Petrino.

Na wniosek dra Pergera przekazano nowo obranemu wydziałowi również trzy prowizoryczne rozporządzenia cesarskie, wydane na podstawie §. 14 ustawy zasadniczéj o reprezentacji państwowéj z d. 21 grudnia 1867 a dotyczące rozwiązania towarzystw akcyjnych, zmiany §. 14 statutu banku narodowego z roku 1872 i tymczasowego zniesienia cła zbożowego.

Następnie uchwalono również na wniosek dra Pergera wybór wydziału z 9ciu członków, mając go zająć się rewizją regulaminu dla izby deputowanych przez wylosowane na pierwszém posiedzeniu komisje.

Najbliższe posiedzenie izby deputowanych odbędzie się we wtorek o godzinie 11téj z rana; na porządku dziennym dyskusja nad projektem adresu, którego wypracowanie poruczono dr. Herbstowi. — W ciągu téj przerwy w czynnościach izby pracować będą wydziały: adresowy, legitymacyjny, petycyjny, gospodarczy i regulaminowy.

Jutro o godzinie 11téj z rana odbędzie się trzecie z kolei posiedzenie izby panów, na którego porządku dziennym znajduje się sprawozdanie komisji adresowéj.

Niemcy.

Mowa tronowa pruska, którą dnia 12 b. m. minister Camphausen zagaił sejm pruski, następującéj jest treści: Dostojni, szlachetni i szanowni panowie obu izb monarchji! JKMość cesarz i król, polecił mi w jego imieniu zagaić sejm monarchji. JKMość boleje bardzo nad tém, że osobiście nie mógł zagaić sejmu, a zwłaszcza, że obecna izba deputowanych z nowych składa się posłów. W imieniu JKMości wyrażam życzenie i nadzieję, że reprezentacja kraju poprze rząd w dalszém przeprowadzeniu ważnych zadań państwa i umożebni przeto dalszy rozwój instytucji państwowych. W duchu, jaki przy ostatnich wyborach rozstrzygał, upatruje rząd wyraz uznania dla obranéj przezeń na polu prawodawczém drogi. Rząd po téj saméj drodze daléj postępować będzie. Z projektu budżetu państwa na r. 1874 przekonacie się panowie, że położenie finansowe Prus w błogim znajduje się stanie.

Dług państwa zmniejszył się o wiele przez finansowe operacje w latach ostatnich. Lubo podniesienie płacy robotnika i podrożenie wszystkich prawie artykułów znaczniejszych wymagają wydatków, to przecież ma państwo do dyspozycji na rok 1874 takie fundusze, że może zadość uczynić wszystkim potrzebom administracyjnym. Wielkie sumy będzie mógł przeznaczyć rząd na polepszenie i naprawienie zakładów publicznych, a mianowicie na uregulowanie spławnych rzek i otwarcie nowych dróg wodnych. Sprawozdanie komisji śledczéj w sprawie koncesji kolejowych przedłożoném będzie panom niebawem. Również przygotowano już projekt celem zaradzenia niedostatkom prawodawstwa na polu koncesji udzielanych przez rząd różnym stowarzyszeniom akcyjnym. Daléj przedłożoną panom będzie ordynacja opiekuńcza jak i projekt o wywłaszczeniu przy wprowadzeniu w życie ordynacji powiatowéj do pięciu wschodnich prowincji monarchji. Skoro prace tak daleko już posunięte zostały, że nowe organa samorządu z początkiem przyszłego roku wszędzie już fungować będą mogły, przedłoży wam rząd królewski w obecnéj kadencji nowe projekta dotyczące reformy wewnętrznéj administracji. Uchwalone w ostatniéj kadencji prawa regulujące jaśniéj i pewniéj stosunek państwa do wielkich korporacji kościelnych, napotkały ku wielkiemu ubolewaniu rządu, na nieuprawniony opór biskupów rzymsko-katolickiego kościoła. Im bardziéj rząd JKMości przekonanym jest o tém, że prawa te nie nadwerężyły w niczém religijnego życia i różnych wyznań państwa, tym stanowczéj wprowadzać będzie rząd w życie te prawa, nieobałamucony wcale oporem biskupów. W tym celu wcześnie dalsze obmyśli środki, aby interesa państwa żadnego nie poniosły szwanku. Rząd przekonanym jest o pomocy w tym względzie ze strony reprezentacji kraju. Panowie! Liczne i trudne zadania, jakie was czekają, nie będą mogły być załatwionemi bez żywych walk i starć. Atoli historja Prus a mianowicie historja ostatnich lat jest dowodem, że reprezentacja kraju zawsze w chwilach stanowczych stawała po stronie rządu i potrzebne dla dobra kraju uchwalała reformy. Samowiedza, że tak rząd JKMości jak i reprezentacja kraju tam nawet, gdzie przeciw opinji pewnéj części ludności działać musiały, powodowane były tylko dobrem ogółu, będzie rękojmią załatwienia chwilowych przeciwieństw. Oby miłość do wspólnéj ojczyzny ożywiała prace tego sejmu! Z polecenia JKMości cesarza i króla ogłaszam sejm monarchji za otwarty.

Rada miejska.

Posiedzenie z dnia 13 listopada 1873 r.

Przewodniczący dr. Dietl, prezydent miasta; radców obecnych 50.

Między podaniami odczytanemi przez sekretarza, znajduje się oferta p. Stanisława Mireckiego oświadczającego gotowość sprzedania gminie swéj realności pod l. 89 na Kleparzu za sumę 20,000 zła. na pomieszczenie szkoły. Odesłano do komisji uporządkowania miasta.

Radca magistratu dr. Schmidt w odpowiedzi na interpelację r. m. dr. Weigla co do niedokładnego stawiania rusztowań przy fabrykach i pochodzących ztąd wypadków skaleczenia lub śmierci oświadcza, że jak się z aktów urzędowych okazuje, przyczyną przytoczonych wypadków była nieostrożność lub nietrzeźwy stan pracujących; jeden tylko wypadek kwalifikował się do dochodzenia na drodze karnéj i o tem sąd zawiadomiono. Pomimo tego jednak magistrat wezwał majstrów i budowniczych, aby należycie urządzali rusztowania przy fabrykach, mianowicie aby do odnawiania facjat nie używano zwykłych drabin, lecz przyrządu z drabin zawieszonych na linach i blokach przytwierdzonych do rygli wysuwanych bądź z dachów, bądź z otworów najwyższéj kondygnacji domu.

Na interpelację dr. Bochenka co do prowadzonéj fabryki przy Sukiennicach prezydent odpowiada, że nikogo nie upoważniał do robienia jakichkolwiek przeistoczeń na tym budynku; być może, że komisja pożarna będzie w stanie udzielić jakich wyjaśnień w tym względzie na tem lub najbliższem posiedzeniu.

Radca Dworski przedkłada wniosek naglący sekcji V, aby rada przyjęła na lat 6 ofertę spółki rękodzielniczo-przemysłowéj „Bazar“, którą się taż zobowiązuje dostarczać mebli do kwater oficerskich od 1 stycznia 1874 przez lat 3 z opuszczeniem 10%, ewentualnie przez lat 6 z opuszczeniem 15% od cen fiskalnych.

Ponieważ oprócz oferty „Bazaru“ była złożoną jeszcze druga oferta pochodząca od dotychczasowego dostawcy mebli i pościeli do kwater oficerskich, Freundlicha i Sp., który deklarował się opuścić 25% z cen fiskalnych, przeto radca Fink zażądał wyjaśnienia, czy w ogłoszeniu licytacji był położony warunek dostarczania mebli przez 3 czy też przez 6 lat. W pierwszym razie nie należało uwzględniać oferty „Bazaru“ opuszczającego większy procent w razie oddania mu dostawy na lat 6, albowiem jest to oferta dodatkowa nieodpowiadająca warunkom licytacji W każdym razie oferta Freundlicha jest korzystniejszą, mowca radby przeto wiedzieć, co jest powodem, że sekcja proponuje przyjąć ofertę mniéj korzystną. Czy przeciw Freundlichowi zachodziły jakie skargi? Sądzi on, że przy przedsiębiorstwach tego rodzaju nie może być mowy o gwarancjach moralnych, o jakich wspomniał sprawozdawca, gdyż gwarancją najlepszą tutaj jest wadjum licytanta.

Radca Deiches popiera wniosek Finka.

Sprawozdawca Dworski odpowiada p. Finkowi, że skarg oficjalnych nie było, jednak zachodzą pewne względy moralne, które nie pozwalają oddać tego przedsiębiorstwa Freundlichowi. Zresztą sekcja powinna mieć tyle zaufania u rady, że skoro proponuje odrzucenie drugiéj oferty, musiała mieć do tego powody, których publicznie wyjawić nie może.

Wiceprezydent dr. Strzelecki oświadcza, że Freundlich dostarcza meble do kwater oficerskich od lat 12 i czynił to ku zupełnemu zadowolnieniu magistratu a następnie rady. Nie zachodzą więc żadne przeszkody do oddania mu i teraz tego przedsiębiorstwa, skoro ofiaruje najkorzystniejsze warunki. W razie odrzucenia oferty Freundlicha, tenże miałby prawo odwołania się do wydziału krajowego, albowiem według warunków licytacji powinna być ta oferta przyjętą, która największy procent opuszcza.

Dr. Warszauer odpowiada p. Dworskiemu, że sekcja bezwzględnego zaufania żądać nie może. Znamieniem rządów autonomicznych jest właśnie wzajemna kontrola. Na wypuszczenie dostawy na lat 6 mowca wcale się nie zgadza, i dla tego jest za przyjęciem oferty Freundlicha jako korzystniejszéj.

Radca Federowicz żąda, aby zwrócić wniosek sekcji dla dokładniejszego rozeznania i zdania sprawy na przyszłém posiedzeniu.

Radca Zieleniewski oświadcza, że dostawa mebli dlatego oddawaną była dawniéj przez tyle lat jednemu przedsiębiorcy, bo nie było konkurentów. Wdzięczność zatém należy się bazarowi, że obecnie konkuruje. Niekoniecznie należy przy licytacji mieć wzgląd na niższą cenę, zachodzą tu jeszcze i inne względy. Wiadomo, że od braci naszych starozakonnych rękodzielnicy nasi biedni nie mają zarobku; i tutaj więc przedsiębiorca samby zysk ciągnął, gdy tymczasem bazar nastręczyłby zarobek i innym przemysłowcom. Zresztą bazar wydał już znaczną sumę na zakupno mebli, byłoby to dla niego wielką klęską, gdyby takowych nie mógł zużytkować.

Radca dr. Samelson zbija wywody p. Zieleniewskiego, przemawiając za przyjęciem najniższéj oferty.

Radca dr. Rapoport ubolewa, że p. Zieleniewski sprowadził kwestję dostawy mebli na pole wyznaniowe.

Przy licytacjach nie mogą być brane w rachubę okoliczności przez niego poruszone.

Jeżeliby rada odrzuciła ofertę Freundlicha, zdawałoby się w tym wypadku, że czyni to dla powodów przez p. Zieleniewskiego przytoczonych.

Aby tak nie mówiono — sądzi, że rada powinna właśnie zamanifestować dzisiejszą uchwałą, że przy sprawach tego rodzaju nie kieruje się względami wyznaniowemi.

Przemawiają w téj sprawie jeszcze radcy Birnbaum, Bochenek, Schönborn, poczém przy głosowniu odrzucono wniosek sekcji a przyjęto ofertę najniższą to jest Freundlicha i spółki.

Referendarz Rupalski przedkłada wniosek magistratu, aby rada dla uczczenia 25téj rocznicy wstąpienia na tron cesarza Franciszka Józefa I.

1. wysłała adres wiernopoddańczy przez deputację;

2. wzięła wraz z magistratem udział w nabożeństwie w kościele katedralnym odbyć się mającém; nakoniec

3. aby urządziła illuminację w mieście.

Wniosek ten rada przyjęła bez rozpraw, wyznaczając na opędzenie kosztów iluminacji i innych wydatków kwotę 950 zła.

Z porządku dziennego przystąpiono do wyboru pierwszego wiceprezydenta.

Przy pierwszém głosowaniu na 51 głosujących otrzymali pp. Friedlein 22, dr. Weigel 18, Muczkowski 10 głosów; Wentzl 1 głos.

Ponieważ nikt nie otrzymał absolutnéj większości głosów, przeto głosowano powtórnie. Przy tém głosowaniu otrzymali pp. Friedlein 25, dr. Weigel 20, Muczkowski 5 głosów.

Gdy i tym razem nikt nie otrzymał absolutnéj większości głosów, przystąpiono do ściślejszego wyboru, przy którym p. Friedlein otrzymał 24, dr. Weigel 26 głosów.

Dr. Weigel zatém został obrany pierwszym wiceprezydentem miasta.

Na tém zakończono posiedzenie o godzinie pół do 8éj wieczorem.

Kronika potoczna i rozmaitości.

Kraków, 14 listopada.

Na fundację, utworzyć się mającą na uczczenie 25-éj rocznicy wstąpienia na tron cesarza Franciszka Józefa I, złożyli w administracji *Kraju:* pp. Leopold Dworski 5 zła., Synpolski 20 zła.

Otrzymaliśmy od wydziału krajowego trzecią listę składek na fundację, utworzyć się mającą na uczczenie 25 éj rocznicy wstąpienia na tron cesarza Franciszka Józefa I. Według téj listy złożono dotąd 2331 zła. 40 c. Znaczniejszemi datkami przyczynili się do składki: księżna Karolina Lubomirska 200 zła., Wład. hr. Badeni 50 zła., dr. Józef Schenk prezydent 25 zła., Jorkasch Koch prezydent 20 zła.

Wenta. — Pamięć powodzenia ostatniéj „Wenty“ urządzonéj dla ubogich chorych miasta Krakowa, odżywia w nadchodzącą rocznicę, wdzięczność należną dla szanownéj publiczności, któréj dobroczynność dała świeże dowody poświęcenia i pomocy dotkniętym tego lata klęską epidemiczną. Ze zaś najwięcéj narażoną na nią była i strat najwięcéj poniosła klasa ubogich, któremi towarzystwo pań miłosierdzia przez rok cały się zatrudnia, przeto towarzystwo to pokłada nadzieję w usposobieniu swych współobywateli, że oceniając cel, w jakim zamierzona „Wenta“ za miesiąc ma się urządzić, raczą obecnością swoją i udziałem usprawiedliwić i wesprzeć zabiegi tegoż towarzystwa, w praktykowaniu zasady chrześcijańskiéj miłości, opartéj na tych słowach: „Ubogich i chorych zawsze wśród siebie mieć będziecie.“

Z towarzystwa pań miłosierdzia św. Wincentego à Paulo.

Hr. Artur Potocki przeznaczył, począwszy od przyszłego roku, po 200 zła. rocznie na konkurs dramatyczny, przez cały czas istnienia obecnéj dyrekcji teatru krakowskiego.

Wykaz osób aresztowanych w Krakowie. — W miesiącu październiku 1873 r. organa krakowskiéj dyrekcji policji aresztowały 536 osób. Z tych oddano sądom cywilno-karnym 142, a mianowicie: za gwałt publiczny 7, za kradzież 101, za sprzeniewierzenie 5, za oszustwo 3, za obrazę straży 3, za pobicie, skaleczenie i inne uszkodzenie ciała 10, za złośliwe uszkodzenie cudzéj własności 4, za rozbój 1, za przybranie charakteru urzędowego 1, za podanie fałszywego pochodzenia (§ 350) 1. Oddano magistratowi m. Krakowa: za żebranie, brak zatrudnienia, brak miejsca pobytu, niemoralne życie, zbiegnięcie z terminu i z domu przytułku i t. d. 151. W szpitalu umieszczono osób 10. Ukarano zaś policyjnie za włóczęgostwo, pijaństwo, ekscesa i t. p. 233. Nadto pociągnięto do odpowiedzialności 72 osób, a mianowicie: za powrót z wydalenia 9, za przewinienia w służbie 36, za przekroczenie przepisów dorożkarskich 12, za pozostawienie koni bez dozoru 8, za spieszną jazdę 1, za przekroczenie przepisów meldunkowych 1, za otwarcie szynków w godzinach niedozwolonych 3, za tamowanie przejścia na chodniku 1, za utrzymywanie muzyki bez pozwolenia 1.

Arcybiskup lwowski, ks. Fr. Ksawery Wierzchlejski, wystosował do duchowieństwa swéj djecezji list pasterski, w którym poleca księżom proboszczom, aby 2 grudnia r. b., jako w dzień 25-éj rocznicy wstąpienia na tron cesarza austrjackiego, odprawili w swoich kościołach parafjalnych uroczyste nabożeństwo.

Z powodu nadzwyczaj silnego obrotu zbożowego, pomnożyła dyrekcja kolei Karola Ludwika liczbę urzędników na stacji brodzkiéj o 5 osób, i zarekwirowała tam 40 robotników z Bochni.

W sprawie kolei wschodnio-węgierskiéj (Ost-bahn) donosimy dzisiaj, że na posiedzeniu sejmu węgierskiego, odbytém dnia 10 b. m., przedstawił Deak petycję galicyjskich akcjonarjuszów kolei wschodnio-węgierskiéj wraz z memorjałem, o którym się wyraził, że jest bardzo zajmującym. Wiadomość ta powinna korzystnie wpłynąć na akcjonarjuszów galicyjskich i pobudzić ich do tem energiczniejszego działania, gdyż jakeśmy to już wczoraj powiedzieli, wtenczas tylko spodziewać się można pomyślniejszego zakończenia téj sprawy, jeżeli wszyscy akcjonarjusze połączą się w jeden zastęp, aby skuteczny wywrzeć nacisk na urzędowe sfery węgierskie. W tym celu zaś powinni wszyscy dopełnić warunków podanych w inseratach, o których już wczoraj wspomnieliśmy na tém miejscu.

Bal. — W niedzielę dnia 16 b. m. odbędzie się w Miechowie, w gub. kieleckiéj, bal na korzyść zakładu chorych, do którego robią wspaniałe przygotowania i na który się podobno także z Krakowa i z okolicy wiele gości wybiera.

Na placu powszechnéj wystawy wiedeńskiéj dla pokrzepienia sił zwiedzających ją gości było 29 restauracyj, 5 kawiarń, 54 bufetów, połączonych z winiarniami i piwiarniami,

6 amerykańskich pawilonów z napojami, 1 mleczarnia, 1 skład owoców.

Na drodze administracyjnéj zagrożono znowu ks. Leduchowskiemu iż zapłaci 1000 talarów, jeżeli w przeciągu dwóch tygodni nie obsadzi probostwa wieleńskiego. W sprawie obsadzenia tego probostwa ma ks. Arcybiskup według *Dzien. Pozn.* zapłacić już kary 1900 tal. i to 200 tal. kary sądowéj a 200 i 500 tal. kary administracyjnéj. Doliczywszy do tego 600 tal. kary sadowéj za różne nominacje i 300 tal za ks. Schroetera, dojdzie suma wszystkich kar, na jakie dotychczas został skazany, do 2800 tal. Suma ta wzrośnie jeszcze naturalnie nowemi karami, jakie zawyrokowane zostaną w terminach dniach 18 i 21 b. m. W tych dniach zreszta ma nastąpić nowa egzekucja.

Kulturtregerstwo. — Pruski minister oświecenia zamierza podobno tym nauczycielom, którzy okażą szczególną gorliwość w rozkrzewianiu języka niemieckiego w szkołach polskich lub mieszanych w zaborze pruskim, wyznaczyć w roku przyszłym remuneracje.

Zebrana dla rodziny śp. Stanisława Moniuszki kwota wynosi rsr. 10,041 kop. 38 i procent z banku handlowego od składanych tam częściowo wpływów rsr. 430 kop. 69, razem rsr. 10,472 kop. 7. Cała ta suma wręczona już została rodzinie zmarłego kompozytora.

Prywatne obserwatorjum astronomiczne. Lekarze wolno-praktykujący w Płońsku, p. Jędrzejewicz, zamierzył urządzić tamże małe obserwatorjum astronomiczne, na którego budowę wydał już do 2000 złr. Oprócz tego zamówił w Monachium refraktor za 2000 złr.

Dentysta i doktor medycyny, p. Walter, Polak, udał się z Moskwy do Paryża, aby przedstawić tamtejszéj akademji medycznéj nowy sposób leczenia bólu zębów.

Dwa stowarzyszenia żebraków. — Podług *Sud. Wiestnika* w powiecie Wierchnio-dnieprowskim istnieją dwa stowarzyszenia żebraków, z których każde ma swego naczelnika, zwanego „dziadem". Stowarzyszenie pod kierownictwem dziada Makarego utworzyło się we wsi Derjewce i odznacza się zasadami komunistyczno-epikurejskiemi; członkowie dzielą między sobą zebrane pieniądze po równéj części i obracają następnie cały plon jałmużny na wspólną hulankę, podczas któréj dopuszczają się jawnie wszelkiego rodzaju rozpusty. Drugiemu zaś stowarzyszeniu przewodniczy dziad Sergjusz; spółka ta ma szczególnie na celu zaoszczędzenie grosza na czasy krytyczne.

Sekta mormonów w Ameryce nad Słonem Jeziorem zagrożona jest utratą swego mistrza i wielkorządcy. Brigham Young zapadł w tak ciężką chorobę, iż wątpią o jego ocaleniu. Można sobie wyobrazić — pisze jedna z gazet zagranicznych — jaki w razie śmierci jego podniosą lament liczne żony i dzieci proroka. Sam nekrolog łącznie z podpisami członków rodziny Brighama zająłby około dwóch szpalt dziennika.

Teatr. — W sobotę dnia 15 b. m. komedja w 5 aktach: „Tricoche i Cacolet" pp. Meilhac i Halevy.

HOTEL DREZDEŃSKI. *Przyjechali:* Leo d. Karabsty c. k. konsul z Bukaresztu; Sew. Niedzielski urz. z Warszawy; Winc. Gładysz wł. d. z Żabna; Krystyn Schindler apt. z Bolechowa; Henr. Turnau wł. d. z Gajek; Aleks. Rostokow ob. z Igołomji; Aleks. Petrow ob., Michał Szczepanowski inż., Konst. Doroszewski urz., z Kongresówki; Karol Gustaw Horn dyr. assekur. z Pesztu.

HOTEL POLSKI pod BIAŁYM ORŁEM. *Przyjechali:* Luc. Możdżyński dr. med., Józef Wodzicki dr. med., Walerja Pominnowska wł. d., Sew. Orłowski inż., Krzysztof Rudzki ob., Czesław Sroczyński student, M. Borkowski wł. d., z Kongresówki; Emalja Poppe ob. z Wrocławia; Jan Komperda kanonik z Czarnego Dunajca; Henr. Binder kup. z Berlina; Albin Paleczny ob. z Czech; Feliks Nagórski obyw., z Nowego Targu.

Spostrzeżenia meteorologiczne. — Dnia 13 listopada przed południem mglisto, późniéj pogoda; termometr od +0.8 doszedł do —6.6 R. Barometr opada; rano o 6 dnia 14 stan jego był 328.95, termometru —6.8 R. Wiatr północno-wschodni.

Wiadomości urzędowe.

— Minister sprawiedliwości pozwolił adjunktowi sądu pow. w Sokalu, Ludwikowi Godlewskiemu, przesiedlić się na własną jego prośbę w tym samym charakterze do Bóbrki.

— Minister sprawiedliwości mianował auskultantów: Leona Szechowicza, Zygmunta Augustyna i Hipolita Wolańskiego, adjunktami sadów powiatowych, a mianowicie: pierwszego w Mielnicy, drugiego w Łopatynie, ostatniego w Drohobyczy.

— Na przedstawienie gminy w Długiem, nadała rada szkolna krajowa posadę rzeczywistego nauczyciela przy tamtejszéj szkole Janowi Józefowiczowi, tymczasowemu nauczycielowi w Długiem.

Wyciąg z dziennika urzędowego *Gazety Lwowskiéj* z dnia 7 listopada:

Obwieszczenie. Wiktor Brzeski, notarjusz, przeniesiony został z Podgórza do Krakowa.

Konkurs. — Ks. Józef Strzeszkowski, dotychczasowy pleban obrz. łac. w Wołkowie, pow. lwowskiego, otrzymał dnia 24 września kanoniczną instytucję jako pleban na opróżnione probostwo w Nawarji. Do parafji probostwa w Wołkowie należy w 6 miejscowościach i promieniu 1 mili 1450 dusz. Obowiązki pasterskie pełni każdoczesny pleban sam bez pomocy wikarego. Prawo patronatu wykonywa konwent pp. Benedyktynek obrz. łac. we Lwowie. Administratorem probostwa w Wołkowie mianowany został ks. Hipolit Zaremba, dotychczas administrator probostwa w Nawarji.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Czyniąc zadość powszechnemu żądaniu, powtarzamy niniejszém po raz drugi ceny transportu zboża do Węgier. — Ceny zboża i produktów mącznych w Węgrzech są w porównaniu z cenami w Galicji i Rossji tak wysokie, że wywóz do Węgier z powodu bardzo znacznego zniżenia cen taryfowych na kolejach żelaznych, stanie się zapewne bardzo korzystnym dla dotyczących przedsiębiorców.

Ceny transportu na najkrótszéj i najtańszéj drodze t. j. przez pierwszą węgiersko-galicyjską kolej żelazną są następujące:

Od stacji	do stacji:										
	Peszt	Miskolcz	Szerencs	Koszyce	Debreczin	Gross Wardein	Temesvar	Arad	Ungvar	Ujhely	Munkacs
	Za centnar krajcarów w. a.										
Podwołoczyska	104	88	81	80	96	111	137	128	83	75	86
Czerniowce	119	103	96	95	110	125	152	143	98	90	100
Brody	93	77	70	68	84	99	125	116	72	64	74
Lwów	82	66	59	57	73	88	114	105	61	53	63
Tarnopol	98	82	75	74	90	104	130	121	77	69	80

Ceny te, od których się jeszcze pobiéra odpowiedni dodatek na szjo, odnoszą się jednak tylko do ładunków w pełnych wagonach.

Przy mniejszych ilościach są ceny transportu tylko nieznacznie wyższe.

Objaśnień co do cen transportu do innych stacji, udzieli bezwzględnie chętnie dyrekcja węgiersko-galicyjskiéj kolei żelaznéj w Wiedniu, któréj także i powyższe daty zawdzięczamy.

Ajencja banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu w Oświęcimie:

Kraków 12 listopada. — Na dzisiejszym targu w Oświęcimie było wołów 1165, płacono za parę 250—340 złr. czyli za centnar mięsa loco Wiedeń 34—35 złr.

Na targu poniedziałkowym w Wiedniu przy spędzie 3267 sztuk wołów, płacono za woły z pary 33—34 złr. centnar, za woły stajenne 35½—36½ złr.

Jużeśmy kilkakrotnie wspomnieli w dzienniku o *Korneuburgskim proszku dla bydła* i zwracali uwagę na jego skuteczne używanie w kilku dworskich stajniach i wynagrodzenie kilku medalami; dziś po otrzymaniu nowych doniesień o pomyślnych skutkach tegoż proszku mówimy znowu o nim, krótko nadmieniając, że proszek dla bydła z wielką korzyścią daje się *bydłu rogatemu* w podoju mleka z krwią zmieszanego, w wzdęciach, dla polepszenia mleka, a szczególnie podczas cielenia się krowy. *Koniowi* przeciw gruczołom, chorobom gardlanym, kłuciu i w braku ochoty do jedzenia. — *Owcom* do usunięcia wszelkich chorób brzusznych.

W ogóle korneuburgski proszek dla bydła może być używanym z bardzo wielką korzyścią także w zupełnie zdrowym stanie domowych zwierząt, powiększa działalność narządów trawienia, nie dopuszcza nienaturalnego, zdrowiu szkodliwego nagromadzenia się strawionych pokarmów, sprawia, że zwierzęta nie łatwo ulegają zaraźliwym wpływom, nareszcie zapobiega chorobom, na które bydło najwięcéj bywa narażone.

Składy c. k. konces. korneuburgskiego proszku dla bydła wymienione są w dzisiejszém ogłoszeniu na drugiéj stronie.

Ostatnie wiadomości.

Wczorajsze posiedzenie rady miejskiéj krakowskiéj, z którego powyżéj podajemy sprawozdanie, z dwóch względów zasługuje na uwagę.

Najprzód z powodu wyboru na pierwszego wiceprezydenta dra Weigla. Pokazuje się, że Kraków żąda od p. Weigla, aby prowadził wszystkie jego interesa we Wiedniu, w Krakowie i we Lwowie; w Krakowie zaś w ratuszu, w izbie handlowéj i w kasie oszczędności. Wprawdzie uczynność p. Weigla jest ogólnie znaną, wątpimy jednak czy się podejmie tego równoczesnego prowadzenia interesów naszych wszędzie naraz.

Drugą rzeczą ciekawą na wczorajszem posiedzeniu było poruszenie kwestji wyznaniowéj i narodowéj przy sposobności: wypożyczania starych mebli! Sekcja bowiem wnosiła, aby płacić drożéj za meble, byle były chrześcjańskie; większość zaś rady, powodując się względami ekonomicznemi, wolała z kasy miejskiéj płacić mniéj za takie same meble, choćby nawet — wyznania mojżeszowego! Pokazuje się, że u nas wszystko musi stać na gruncie wyznaniowym, i że nawet starym meblom nie wolno być: bezwyznaniowemi!

Kursa. — Wiedeń 12 listopada godz. 2.35 Akcje kredytowe 219.—.—Londyn —.—.— Srebro 109.—. — Dukat —.—. — Lombardy 164.—. — Losy z 1864 r. 134.50. — Akcje franko-austr. 39.50. Napoleony —.—. — Akcje kolei Karola Ludwika 207 50. — Akcje kolei lwow. czern. 138.—.— Akcje kolei półn. wschodniéj 108.—. — Akcje banku związkow. 28.50. — Oblig. indemn. gal. 74.—. — Akcje banku wied. dla obrotu 115.—.—Akcje anglo-banku 140.—.— Akcje kolei rząd. 320.—. — Kolei siedmiogrodz. —.—. — Kolei Rudolfa 158.—. — Tramway 159.—. Banku budowy 78.—. — Akcje kolei wschodniéj 58.—. — Akcje banku anglo węg. 42.—. — Akcje kolei zjedn. 121.—.—Losy tureckie 55.—.— Losy premj. węg. —.—.—Akcje kolei bogumińskiéj 136.50.—. Akcje kolei ces. Elżbiety 217.— Akcje kolei półn. zachodn. 196.—. — Akcje franco-hungaria 25.—. — Ogólny bank austr. 42.50.

Usposobienie giełdy: stałe.

Kurs papierów i pieniędzy.

KRAKÓW, 14 listopada.	płaca Złr. c.	żądają Złr. c.
5% Obligacje indemn. galicyjskie ... kupon ubiegły ... 017	73 75	75 75
4½% Listy zastawne galicyjskie ... kupon ubiegły ... 147	67 50	69 50
5% Listy zastawne galicyjskie ... kupon ubiegły ... 184	75 50	77 50
4% Listy zastawne polskie serja I. kupon ubiegły ... 156	92 75	94 50
4% Listy zastawne polskie serja II. kupon ubiegły ... 156	91 50	93 50
5% Listy zastawne polskie nowe kupon ubiegły ... 195	91 25	93 25
4% Listy likwidacyjne polskie kupon ubiegły ... 1·1	77 50	79 25
6% Listy zastawne banku hip. gal. kupon ubiegły ... 121	— —	81 —
6% Listy zastawne banku włościań. kupon ubiegły ... 221	— —	91 —
Galic. zakład kredyt. ziemskiego:		
5½% Listy zast. 36-letnie srebrem		
6% Listy zast. 36-letnie banknot.		
6% „ „ 1. letnie		
Akcje kolei warszawsko-wiedeńskiéj	91 —	93 —
„ „ galic. Karola-Ludwika	204 —	209 —
„ „ lwowsko-czern.-jaskiéj	135 —	139 50
„ banku dla han. i przem. 80 złr.	— —	— —
Losy krakowskie na 20 złr.	— —	24 —
„ 5% (Donau-regulirung)	96 —	99 —
„ premjowe węgierskie	78 —	80 —
„ 5% tureckie 400 franków	— —	— —
„ miasta Stanisławowa	— —	— —
Srebro nowe austrjackie	108 50	110 50
„ w kuponach	108 —	109 50
„ (obrączkowy rubel)	167 —	170 —
Ruble papierowe rossyjskie	154 —	155 —
Talary pruskie	170 50	172 50
Dukat obrączkowy	5 40	5 52
20-frankówka	9 10	9 25
Rumuńskie obligacje 100 tal.	31 —	33 —
WIEDEŃ, 13 listopada.		
Renta austrjacka 5%	68 45	68 55
„ „ w srebrze 5%	73 40	73 60
Losy:		
Z roku 1839 całe za 100 złr.	275 —	280 —
„ 1839 1/5 „ 100 „	240 —	245 —
4% rząd. z r. 1854 za 250 „	92 50	93 50
5% „ 1860 całe „ 500 złr.	101 80	102 10
5% „ 1860 1/5 „ 100 „	108 —	109 —
Rządowe „ 1864 za 100 złr.	135 50	136 —

	płaca Złr. c.	żądają Złr. c.
Węgierskie poż. prem. na 100 złr.	76 50	77 —
Kredytowe 1860 r. ... 100 zł. r. k	165 50	167 —
Krakowskie ... 20 złr.	22 —	23 —
Ofen (Budy) ... 40 „	— —	24 —
Rudolfa ... 10 „	12 —	13 —
Salzburga ... 20 „	15 50	16 50
Obligacje:		
Indemnizacyjne galicyjskie	74 —	74 50
Pożycz. kolei węg. sr. 5% szt. 120 złr.	94 —	94 50
Akcje bankowe:		
Anglo-austrjackie ... za 120 złr.	135 —	135 50
Boden-Credit austrjac. „ 80 „	115 —	120 —
„ „ węgier. „ 80 „	47 50	48 —
Franco austrjackie „ 80 „	39 —	39 50
„ węgierskie „ 80 „	24 —	25 —
Galic. banku hipotecz. „ 200 „	— —	— —
„ dla handlu i prz. „ 80 „	— —	— —
„ Landebk. Lwów. „ 100 „	— —	— —
Handelsbank wiedeński „ 200 „	68 50	69 —
Interventionsbank „ 80 „	31 —	32 —
Länderbank Verein „ 140 „	82 —	84 —
Nationalbank	950 —	952 —
Unionbank ... za 200 złr.	119 —	119 50
Vereinsbank austrjackie „ 80 „	29 25	29 75
Verkehrsbank „ 80 „	113 —	115 —
Wechslerbank wiedeńs. „ 80 „	— —	— —
Wechslerstuben Gesel. „ 80 „	— —	— —
Wiener Bank Verein „ 80 „	62 —	65 —
Akcje kolei:		
Areyksieeia Albrechta 200 złr.	— —	— —
Alföld Fiume ... 200 złr. sr.	145 —	146 —
Dniestrzańska ... 200 „ „	— —	— —
Elisabeth ... 200 zł. m. k.	215 —	215 50
„ Linz Budw. 200 złr. sr.	182 —	184 —
Eperies-Tarnow ... 200 „	— —	— —
Ferdinand Nordbahn 1000 zł. m. k.	2015	2025
Gal. Karl Ludwig ... 210 złr. sr.	204 50	205 —
Kaschau Oderberg ... 200 zł. m. k.	135 —	136 —
Lemb. Czern. Jassy ... 200 „	136 —	138 —
Rudolfbahn ... 200 „ sr.	158 25	158 75
Siebenbürger I. ... 200 „	140 —	141 —
Staatsbahn (500 fr.) ... 200 „	318 50	319 —
„ II emisji ... 800 „	— —	— —
Südbahn (Lombard.) 200 zł. m. k.	160 —	161 —
Theissbahn ... 200 „	196 —	197 —
Tramway wied. ... 200 „	159 —	162 —
Węg. gal. I. Łupk. ... 200 „ sr.	— —	100 —
„ Nordostbahn ... 200 „	106 50	107 —
„ Ostbahn (500 fr.) 200 „	57 —	58 —

Akcje przemysłowe:	płaca Złr. c.	żądają Złr. c.
Baugesells. allg. oest. 120	78 50	79 —
„ Wied. ... 100 zł. w. a.	104 50	105 —
Bauverein „ 100 „	32 50	33 —
Kałusza ... 200 „	— —	— —
Masz. wied. ... 200 „	— —	— —
„ lwow. ... 100 „	— —	— —
Parcelacyjne galic. ... 100 „	— —	— —
Wied. parcelacyjne ... 100 „	25 50	26 50
Listy zastawne:		
Allg. oest. Bd. Kr. los. ... 5% złr. sr.	96 —	97 —
„ „ 33 lat los ... 5% „	5 —	85 50
„ „ gm. 40 ... „	— —	— —
Galic. Banku Hyp. ... 6% w. a.	— —	82 —
„ Banku Włośc. ... 6% „	95 —	95 50
Nationalbank ... 5% m. k.	— —	— —
„ „ ... 5% w. a.	91 60	91 90
Węg. tow. kred. ... 5½% „	80 50	81 —
Obligi pierwszeństwa:		
Areyks. Albrechta ... 100 w. a.	79 —	80 —
Alföld Fiume ... 5% złr. sr.	83 75	84 25
Dniestrzańskie ... 5% „	— —	39 —
Ferd. Nordbahn ... 5% m. k.	91 —	— —
„ „ ... 5% złr.	87 —	— —
Gal. Kar. Lud. ... 5% złr. sr.	104 60	104 80
„ II. em. ... 5% „	— —	— —
„ 1871 III. ... 5% „	95 —	96 —
Kasz. Oderb. ... 5% „	85 75	86 —
Lwów.-Czern.-Jassy:		
„ I 1865 ... 5% sr. w. a.	71 75	72 —
„ II 1867 ... 5% „	85 —	86 —
„ III 1868 ... 5% „	74 —	74 25
„ IV 1872 ... 5% „	— —	— —
Mähr. Sch. Central ... 5% „	50 —	— —
Siebenbürgen I. ... 5% sr. w. a.	83 —	83 50
Südbahn (Lombardy). 3% „	111 75	112 25
Theissbahn ... 5% „	— —	— —
Węg.-galic. Łupkow. 5% „	— —	— —
„ Nordostbh. ... 300 5% „	69 —	69 30
„ Ostbahn ... 300 5% „	62 25	62 75
WARSZAWA, 8 listop.	Rrs. k.	Rsr. k.
Listy zastawne serji 1 4%	94 10	94 40
„ „ 2. 4%	93 —	93 30
„ kupon ubiegły	1 51 3/9	— —
„ nowe ... 5%	92 60	92 90
kupon ubiegły	1 88 8/9	— —
„ likwidacyjne ... 4%	78 80	79 10
kupon ubiegły	1 74 6/9	— —

Wydawca i redaktor odpowiedzialny: Stanisław Gralichowski.

W Przegorzałach
pod Krakowem
jest do wydzierżawienia od 1go grudnia 1873

wyrąb wikliny

nadwiślańskiéj na lat następnych pięć, corocznie jednéj poręby na wyroby koszykarskie i jednéj na obręcze i chróst do grodzenia. O bliższych warunkach powziąć można wiadomość na folwarku w Przegorzałach lub w Krakowie u **W. Dworzeckiego** przy ulicy śgo Jana nr. 310, piętro I.
4707 (3 3)

Skład
c. k. uprzy.
pierwszych i jedynie w Austro-Węgrzech istniejących, **na belgijski sposób urządzonych**

FABRYK
zwierciadeł lanych i szkła zwierciadlanego
ma

Jędrzeja Ziegler'a syn
w Wiedniu, miasto, Schottenhof

i poleca wielki zapas **najbielszych podwójnie mocnych zwierciadeł lanych, nieobłożonego zwierciadlanego szkła na okna wystawowe, 2 i 5 linij grubego szkła na dachy i 1 cal grubego szkła na podłogi, pojedynczo mocnych, białych i półbiałych zwierciadeł, nieobłożonego szkła na fotografie i zwierciadeł zwanych Judenmasss-spiegel.** — Jest także na składzie wielki wybór **zwierciadeł w złotych i drewnianych ramach** według najnowszego kształtu.
(4684 3-12)

Sprzedaż węgla.

Od dnia 16 listopada b. r. ustanawia się niekontraktowe ceny węgla z kopalni w Sierszy, aż do dalszego zawiadomienia.

W saméj kopalni za centnar wiedeński:

grubego węgla cent. 30.
kostkowego „ cent. 29,
miału cent. 15.

Na stacji w **Trzebini** całemi wagonami za centnar cłowy grubego węgla 30 centów.

4720 (2-3) **Zarząd kopalni i hut.**

Darmo i franko
przesyła najnowszy (4670 3-4)

spis wygranych na loterji
R. v. Orlicé,

professor matematyki w **Berlinie**, Wilhelmstrasse 125. Na zapytanie odpowiada się zaraz. Takie zapytania można polecić: **R.**

Zima nadchodzi, zima nadchodzi, zima już jest!

4724(1-20)

Dobry ciepły ubiór zimowy
chroni od przeziębienia, źródła wszelkiéj choroby.

Kaftaniki zdrowia z najlepszéj merynosowéj wełny
grzeją ciało i chronią od przeziębienia.
1 sztuka, dobre, białe . . . . zł. 1
1 „ kolorowe w paski . . . . . . „ 1
1 „ bardzo dobre, z wełny . . . . „ 2
1 „ „ „ kolorowe . . . . „ 2

I koszula wierzchnia
z najlepszéj kolorowéj flaneli z gorsem jedwabnym lub atłasowym w pięknych deseniach stębnowana . . . . zł. 5

Męskie szale
w wszelkich kolorach z najlepszéj wełny zł. 1.50.

Szale podróżne
wielkie, podobne do plaidów . . . zł. 2 i 5.

Męskie i damskie szlipy
z najpiękniejszéj wełny jedwabiem przerabiane, sztuka . . . . c. 50 i zł. 1.

Chustki dla dam i dziewcząt
á la Maria Antoinette, czerwone, niebieskie, białe, fioletowe, z dobréj berlińskiéj wełny, grzeją bardzo, najnowsze i najpiękniejsze.
1 sztuka dla dzieci . . . . cent. 50.
1 „ „ dziewcząt najlepsze zł. 1 i 2.
1 „ „ dam, jak najlepsze „ 2 i 5.

Kamasze
z najlepszéj kolorowéj wełny berlińskiéj, na drutach robione.
1 sztuka dla dzieci . . . . cent. 50.
1 „ „ dziewcząt . . . . zł. 1.
1 „ „ dam, najlepsze . . . . . „ 2.

Kamasze męskie
z najlepszego sukna, podszyte, guzikami pięknie ozdobione i stębnowane . . . . zła. 5.

Kamasze
z prawdziwéj rossyjskiéj skóry ze spinkami, chronią i oszczędzają wcale spodnie podczas słoty. 1 para najlepszych zł. 5.

Pończochy i skarpetki
w najlepszym gatunku,
1 para pończoch dla dziewcząt cent. 50.
1 „ „ „ dam, najlepsze, cent. 50 i zł. 1.
1 „ flanelowych skarpetek . . cent. 50.
1 „ skarpetek z najlepszéj wełny na drutach robionych zlr. 1.
1 „ pończoch myśliwskich najlepsz. zł. 2.

Nader eleganckie
i bardzo dobre są chustki „Cachenez", dla mężczyzn z prawdziwego tureckiego jedwabiu zł. 1, 2 i zł. 5.

Zarękawki dla dam i dzieci
1 sztuka dla dziewcząt lub dzieci zł. 1.
1 „ naszyjnik stosowny cent. 50 i zł. 1.
1 „ dla dziewcząt . . . . . zł 2 i zł. 5.
1 „ cały garnitur naszyjnik i zarękawek o długich włosach, najlepszy zł. 5.

Rękawiczki
z najmiększéj wełny.
1 para dla mężczyzn cent. 50 i zł. 1.
1 „ „ „ podszyte zł. 1 i zł. 2.
1 „ „ dam i dziewcząt cent. 50 i zł. 1.
1 „ „ „ „ „ podszyte zł. 1.

Rękawiczki z skórki jeleniéj.
1 para dla dzieci . . . . cent. 50.
1 „ „ dam lub dziewcząt . . . zł. 1.
1 „ „ „ „ „ z mankietami zł. 2.
1 para dla mężczyzn . . . . zł. 1 i zł. 2.
1 „ skórą podszyte, tak zwane rękawiczki dla woźniców zł. 2.

Wkładki do butów
chronią jak najlepiéj nogi od zimna i zastępują ciężkie obuwie zimowe.
1 para dla mężczyzn, dam lub dzieci cent. 50

Stań się światło!

Nowopoprawione lampy naftowe z ochraniaczem, całkiem bezwonne, według najpiękniejszych wzorów na wiedeńskiéj wystawie widzianych zrobione, można dostać w najlepszym gatunku jedynie w podpisanym składzie fabrycznym. Lampy do pokojów, w których się uczą, służba mieści i robotnicy pracują, mają taki przyrząd, że na 24 godzin potrzeba nafty tylko za $2\frac{1}{2}$ centa.
1 sztuka lampa kuchenna . . . . . cnt. 50.
1 „ „ ścienna lub do zawieszania zł. 1 i zł. 2.
1 „ „ pokojowa zupełna cent. 50.
1 „ „ najmocniejsza, najpiękniejsz. kształtu zł. 1 i zł. 2.
1 „ „ do nauki lub roboty zł. 1 i zł. 2.
1 „ „ salonowa, nader elegancka, zł. 5.
1 „ „ do wieszania w przedpokojach albo pracowniach, najmocniejsza ct. 50, zł. 1 i zł. 2.
1 „ „ salonowa do wieszania z wyciągaczem, najmocn.. zł. 5. takie same ozdobniejsze o zł. 1, 2, 5 droższe.
1 „ tacka pod lampę z wełny angora, cent. 50.

Lotem strzały!

Najprzyjemniejszą zabawką w zimie jest ślizgawka, ale do tego potrzeba koniecznie bezpiecznych łyżew.

Wszystkie łyżwy mają nowo patentowany amerykański przyrząd ubezpieczający
1 para dla dzieci . . . . zł. 1.
1 „ „ dam lub dziewcząt . . . . zł. 2.
1 „ bardzo eleganckie, prawdziwe angielskie, zł. 5.
1 „ dla mężczyzn . . . . zł. 2.
1 „ „ „ najpiękniejsze zł. 5.

GULDEN-BAZAR, Wiedeń, Praterstrasse 66.

Jego Ces. i Król. Apostolska Miłość

raczył nakazać otworzyć

III. PAŃSTWOWĄ LOTERYĘ
na cele dobroczynne dla osób wojskowych

i najwyższem postanowieniem z dnia 7 lipca 1873 najmiłościwiej zezwolić, żeby czysty dochód z tej loteryi obrócony był

w jednej trzeciej części

na założenie odręcznych stypendyów dla córek niezamożnych c. k. oficerów, wojskowych urzędników i dawniej do stanu wojskowego liczonych osób,

w jednej trzeciej części

na zrobienie zakładu dla biednych wdów i sierót po c. k. oficerach, urzędnikach wojskowych i dawniej do stanu wojskowego liczonych osób; tudzież dla synów i córek niezamożnych oficerów niższych stopni, urzędników i dawniej do stanu wojskowego liczonych osób, którzy dla kalectwa i innej ułomności nie mogą sobie stale nic zarobić albo mają bardzo wielkie trudności w zarobkowaniu, a

w jednej trzeciej części

na pomnożenie funduszu celem rozszerzenia i ulepszenia zakładu dla chorych na umyśle w Tyrnawie.

Stósownie do tego najwyższego rozkazu c. k. dyrekcya loteryjna otwiera tę 4590 wygranych zawierającą loteryę, a to:

1 głów. wyg. na	**100000**	zł. renty w srebrze z procentami od 1 stycznia 1874	5	wygranych po	**200**	sztuk guldenów srebrnych
1 „	**30000**		60	„	**100**	
1 „	**8000**		70	„	**80**	
3 wygrane po	**1000**	sztuk guldenów srbr.	90	„	**60**	
2 „	**600**		100	„	**40**	
10 „	**500**		1200	ser. wygran. po	**20**	
3 „	**400**		3000	„	**10**	

44 wygranych poprzedzających numer wyciągnięty i po nim następujących w piątych częściach losów pożyczki państwowéj z roku 1860.

Ciągnienie nastąpi nieodwołalnie 29 Grudnia 1873 roku.
Los kosztuje 2 złr. 50 cnt. w. a.

Ponieważ szlachetne są cele, na które przeznaczony jest czysty dochód z tej loteryi, a nabywcy losów mogą zrobić wielkie wygrane, przeto c. k. dyrekcya loteryjna i skarbowa spodziewa się wielkiego udziału w tej loteryi jak w dotychczasowych państwowych loteryach na cele dobroczynne. (4651 2-3)

C. k. dyrekcya loteryjna.

Wiedeń, 1 Września 1873. **Ignacy Förster** w. r. c. k. radca nad. i dyr. loter.

Losy te dostać można w Wiedniu w oddziale dla loteryj państwowych na dobroczynne cele znajdującym się w gmachu c. k. dyrekcyi loteryjnéj (Salzgries Nr 20) pojedyńczo lub w większej ilości, lub listownie załączywszy stósowną kwotę pieniężną. Można je także dostać w Wiedniu we wszystkich c. k. loteryjnych kollekturach i c. k. trafikach tytuniu i we wszystkich c. k. i k. węgierskich krajach; we wszystkich urzędach loteryjnych i u wszystkich loteryjnych kollektantów, w urzędach podatkowych i pocztowych, u trafikantów, w biurach na dworcach kolei żelaznych i żeglugi parowej, tudzież w wielu miastach i znaczniejszych miejscowościach w państwie austrjackiem u osób, którym powierzono sprzedaż losów.

Dla rolników i gospodarzy.

Niezawodnym rzeczywistym dowodem użyteczności wyrobu mogą być tylko wykazane skutki; mając takie przekonanie, ograniczamy się na oznajmieniu, że nam przesyłają bez przestanku mnóstwo **uznań** o weterynaryjnych wyrobach Kwizdy i ogłaszamy tu niektóre z tych listów:

Do pana Franc. Jana Kwizdy, w Korneuburgu.

Ponieważ podczas mojéj ostatnim razem bytności w Wiedniu słyszałem bardzo wiele pochwał o Pańskim **Korneuburskim proszku dla bydła,** postanowiłem dla **własnego przekonania się** kupić tego proszku dla bydła, który rozdałem potem między kilku posiadaczy bydła do użytku w potrzebie. Sprawozdania ich zgadzają się wszystkie co do skuteczności i **korneuburgski proszek dla bydła uznany jest tak użytecznym,** że się coraz bardziéj rozpowszechnia, co mię powoduje do proszenia pana o przysłanie mi niżéj wymienionéj ilości.

St. Petersburg. **Liessner i Syn.**

Do Jaśnie Wielmożnego Pana Eugeniusza Fürst'a, prezesa praktycznego Towarzystwa Ogrodniczego i właściciela dóbr ziemskich w Frauendorf'ie w Bawarji.

Ośmielam się znowu korzystać z Pańskiéj uprzejmości i prosić Pana o przysłanie mi jeszcze **korneuburskiego proszku dla bydła,** i to tym razem życzyłbym sobie dostać nie mniéj niż 50 lub 100 paczek. Ponieważ atoli droga trochę daleka, pragnąłbym mieć przynajmniéj kilka paczek, by zadość uczynić najusilniejszemu dowiadywaniu się moich przyjaciół i współtowarzyszów, gdyż cały dzień obsypują mię zapytaniami, co mię zresztą bynajmniéj nie dziwi, albowiem proszek ten jest prawdziwem błogosławieństwem.

Widziałem istotnie cudowne wyleczenie, tak np. na **starym od kilku lat dychawicznym koniu,** który przeznaczony był przez swego właściciela na zabicie. Koń wyglądał jak istna zmora i gdym go widział, nie mógł już więcéj stać, leżał raczéj na ścianie, oczy miał na pół zamknięte, nie żarł prawie nic, oddychał tak ciężko (robiąc bokami) i kaszlał tak nieprzyjemny wydając głos, że nie myślałem nigdy, by mógł wyzdrowieć.

Przyjaciel mój, pan koniuszy **Kupfer** był jednak tego zdania, żeby go dla przekonania się leczyć, i we 3 — 4 dni potem przylatuje do mnie i zabiera mi cały zapas proszku dla bydła, albowiem bardzo się polepszyło koniowi. Wprawdzie nie chciałem wierzyć w wielką ulgę, ale na własne oczy przekonałem się, że tak rzeczywiście było. Odtąd dawano z małemi przerwami choremu koniowi pozostały mój zapas proszku i dziś przyszedł już tak do siebie, że ten sam koń, za którego przedtem nie dałby nikt 10 franków, chodzi znowu teraz w zaprzęgu. Jeżeli takie dziwa dzieją się na suchém **drzewie,** cóż się powinno stać na zieloném? 4677

Przy téj sposobności mam zaszczyt polecić się jak najbardziéj Pańskiéj przyjaźni.

Zimmerwald pod Bernem,

F. Indermühle Wittenbach, major, w. d.

Prawdziwe wyroby weterynaryjne Kwizdy są do nabycia:

W Krakowie u p. **M. Jawornickiego, Józefa Jahna i J. Trauczyńskiego** — we Lwowie: u pp. aptek. **Konstant. Iskierskiego, Piotra Mikolasza, Jak. Beisera, S. Ruckera, J. Piepes.**

Także znajdują się składy prawie we wszystkich miastach **Galicji,** o których od czasu do czasu ogłasza się w niniejszym **dzienniku.**

Ostrzeżenie. Uprasza się, żeby chcący **uniknąć pomyłek,** nie mieszali Franciszka J. Kwizdy **płynu restytucyjnego, który jest jeden,** co go **odznaczono c. k. wył. przywilejem,** z innemi podobnemi i podobnie nazywanemi wyrobami. — Proszę także uważać na to, że na każdéj etykiecie **Korneuburgkkiego proszku dla bydła** poniżéj stojący podpis jest w czerwonym kolorze i poczuwam się do obowiązku uwiadomić, że są fałszowane wyroby składające się z części całkiem bezskutecznych, a nawet szkodliwych i przestrzegam bardzo, żeby ich nie kupować.

W drukarni „Kraju" pod zarządem St. Gralichowskiego.